sectorraad›go
voor gespecialiseerd onderwijs

4 september 2026

Wet maatwerk in het funderend onderwijs

Reactie van de Sectorraad GO

De Sectorraad GO steunt dit wetsvoorstel. Het wetsvoorstel is er allereerst op gericht om te voorkomen dat jeugdigen uitvallen uit het onderwijs wanneer dat kan worden voorkomen. Daarnaast biedt het mogelijkheden om jeugdigen die geen onderwijs (meer) volgen, weer naar onderwijs toe te leiden.

De Sectorraad GO ziet het wetsvoorstel daarnaast als belangrijke stap in de ontwikkeling naar inclusief onderwijs. Doordat meer ruimte ontstaat voor maatwerk in het onderwijsprogramma van jeugdigen, kunnen zij waar mogelijk binnen de eigen school, met ondersteuning van die school of in de omgeving van de school blijven deelnemen aan onderwijs.

Het wetsvoorstel biedt samenwerkingsverbanden na inwerkingtreding meer ruimte om een deel van hun middelen flexibel in te zetten. Dit geldt onder meer voor ondersteuning op het snijvlak onderwijs en zorg, voor particulier onderwijs als uitzonderingsmogelijkheid en voor ondersteuning van niet-ingeschreven jeugdigen. Ook krijgen samenwerkingsverbanden meer ruimte om eigen beleid te ontwikkelen rond maatwerkvoorzieningen.

Daarmee ontstaat meer structurele ruimte om maatwerk te bieden. Dat is een belangrijke verbetering ten opzichte van de tijdelijke, onzekere en versnipperde subsidieregelingen van de afgelopen jaren. Tegelijkertijd verandert dit wetsvoorstel niets aan de beleidsmatige en financiële autonomie van schoolbesturen. Zij behouden de ruimte om hun middelen te besteden zoals zij dat nu doen en krijgen meer mogelijkheden om invulling te geven aan hun verantwoordelijkheid voor het onderwijs en de ondersteuning van leerlingen die bij hen staan ingeschreven.

Om ervoor te zorgen dat de nieuwe mogelijkheden daadwerkelijk in de praktijk kunnen worden benut, geven wij hieronder een aantal aandachtspunten mee.

Nieuwe structurele middelen nodig

De mogelijkheid om maximaal 2,5% van het bruto ondersteuningsbudget flexibel in zetten, is een positieve stap. Tegelijkertijd biedt deze ruimte op zichzelf onvoldoende oplossing voor de opgaven waarvoor samenwerkingsverbanden staan. Het gaat immers om ruimte om bestaande middelen anders in te zetten en niet om aanvullende structurele bekostiging. Voorkomen moet worden dat maatwerk in de praktijk ten koste gaat van andere noodzakelijke ondersteuningsvoorzieningen.

De afgelopen jaren zijn met tijdelijke middelen goede initiatieven ontwikkeld, onder meer op het gebied van onderwijszorgarrangementen, de digitale school, WEL in ontwikkeling en ondersteuning en preventie van thuiszittende jeugdigen. Deze initiatieven laten zien dat maatwerk mogelijk is en daadwerkelijk kan bijdragen aan het voorkomen van uitval en het teruggeleiden van jeugdigen naar onderwijs.

De Sectorraad GO vindt het belangrijk dat dergelijke goede voorbeelden behouden blijven en, waar nodig en wenselijk, verder kunnen worden ontwikkeld. Daarvoor is voldoende structurele bekostiging noodzakelijk. In veel regio's staan de budgetten van samenwerkingsverbanden al zwaar onder druk. Wij pleiten daarom voor aanvullende structurele middelen, zodat succesvolle tijdelijke initiatieven niet verdwijnen en de ruimte van maximaal 2,5% daadwerkelijk kan worden benut voor maatwerk.

Daarnaast is structurele beleidsmatige en juridische ruimte nodig om middelen van onderwijs, gemeenten en zorgpartners samen te voegen en flexibel in te zetten voor maatwerk. De verbeteraanpak Zorg in Onderwijstijd (ZiO) draagt hier bijvoorbeeld aan bij door ondersteuning en zorg/jeugdhulp rondom de jeugdige meer in samenhang te organiseren. Maatwerk bieden is vaak niet alleen een opdracht voor het onderwijs, maar doe je samen.

Terugkeer naar onderwijs

De Sectorraad GO onderschrijft het uitgangspunt dat een maatwerktraject, zoals beschreven in het wetsvoorstel, op een andere locatie in beginsel tijdelijk wordt ingezet en dat de school van inschrijving samen met de jeugdige werkt aan een zo volledig mogelijke terugkeer naar onderwijs.

Dit moet worden onderscheiden van structureel maatwerk binnen het gespecialiseerd onderwijs. Zo kunnen jeugdigen een belangrijk deel van hun onderwijs volgen op een stage, werkplek of binnen een traject gericht op arbeidstoeleiding of dagbesteding. In die situaties kan de andere locatie juist structureel onderdeel zijn van een passend onderwijsprogramma.

Tegelijkertijd vinden wij het van belang dat gedurende het maatwerktraject steeds wordt gekeken naar wat in het belang van de jeugdige is. Terugkeer naar onderwijs moet een reëel perspectief zijn, maar het moment waarop daaraan wordt gewerkt, moet aansluiten bij de ontwikkeling en mogelijkheden van de jeugdige. Een te snelle of onvoldoende passende terugkeer kan immers juist leiden tot nieuwe uitval.

Wijzig artikel 19b WEC: 'regulier' schrappen

In dit verband vragen wij specifiek aandacht voor artikel 19b. van de WEC. In de eerste bullet wordt gesproken over maatwerk dat is gericht op de terugkeer naar het reguliere onderwijs:

> 'Het bevoegd gezag kan een leerling maatwerk bieden door af te wijken van deze wet, gericht op de terugkeer naar het **reguliere** onderwijs […]'

De Sectorraad GO vindt het niet wenselijk om hier het woord ‘reguliere’ op te nemen. Wanneer uitsluitend wordt gesproken over ‘terugkeer naar onderwijs’, ontstaat ruimte om terugkeer naar verschillende vormen van onderwijs mogelijk te maken. Dat kan bijvoorbeeld ook terugkeer naar het gespecialiseerd onderwijs zijn.

Het doel zou wat ons betreft niet moeten zijn om de terugkeer per definitie te richten op regulier onderwijs, maar om de jeugdige zo passend en duurzaam mogelijk terug te leiden naar onderwijs.

Wij verzoeken daarom om in artikel 19b WEC ‘terugkeer naar het reguliere onderwijs’ te wijzigen in ‘terugkeer naar onderwijs’.

De regierol moet niet leiden tot extra werkdruk en administratieve lasten
Het wetsvoorstel wijst de school van inschrijving aan als primaire regisseur van het maatwerktraject. De sectorraad GO steunt dit principe. De school van inschrijving is de logische partij om de verbinding met de jeugdige, ouders en betrokken partners te organiseren en de continuïteit van het traject te bewaken.

Er moet wel scherp gekeken worden naar de nieuwe administratieve en organisatorische verplichtingen die het wetsvoorstel met zich meebrengt. De gekozen procedure, met als voorwaarde het opstellen van een verplicht maatwerkplan, moet proportioneel zijn: niet elk maatwerktraject vereist een even zwaar administratief of formeel proces. Wanneer het gaat om beperkte aanpassingen, moet een snelle en drempelloze route via het samenwerkingsverband volstaan.

Ook biedt binnen het gespecialiseerd onderwijs het OPP al een belangrijk instrument om het maatwerk voor de jeugdige vast te leggen. Wij vragen daarom om bij de verdere uitwerking te voorkomen dat het maatwerkplan en het OPP naast elkaar komen te bestaan met grotendeels overlappende informatie- en verantwoordingsverplichtingen.

Zorg voor heldere randvoorwaarden, ondersteuning en monitoring
Uit een recente peiling die we samen met AVS en de PO-Raad hebben gedaan, blijkt dat lang niet alle scholen toegerust zijn om verzuim goed aan te pakken. Er is niet alleen behoefte aan regie, maar ook aan borging en perspectief. We verwachten bij de invoering van dit wetvoorstel dan ook heldere definities, afspraken en middelen om de wet goed te kunnen uitvoeren.

Ten slotte vinden wij het van belang dat niet alleen wordt gemonitord hoeveel maatwerktrajecten worden ingezet, maar vooral ook wat deze trajecten opleveren. Het uiteindelijke doel van het wetsvoorstel is immers niet het realiseren van zoveel mogelijk maatwerktrajecten, maar het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim.